

ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРИ І ТУРИМУ
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ОБЛАСНИЙ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВА

**ТРАДИЦІЙНА КУЛЬТУРА
В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ:
ПЛАТФОРМА ДЛЯ МІЖКУЛЬТУРНОГО
ТА МІЖРЕГІОНАЛЬНОГО
СУСПІЛЬНОГО ДІАЛОГУ**

Матеріали науково-практичної конференції

22-23 травня 2015 року

Харків – 2015

УДК 008:316.73](043.2)
ББК 71.045я431
Т65

Редакційна колегія:

Л.Г. Омельченко – директор Обласного організаційно-методичного центру культури і мистецтва, заслужена артистка України

О.Г. Бугайченко – завідувач відділу інноваційних культурних проєктів та міжнародного співробітництва Обласного організаційно-методичного центру культури і мистецтва

Н.М. Роман – доцент, кандидат педагогічних наук

Адреса редакційної колегії: 61002, Україна, м. Харків, вул. Пушкінська, 62;
Обласний організаційно-методичний центр культури і мистецтва.
Тел +380 (57) 700-26-62

Т65 Традиційна культура в умовах глобалізації: платформа для міжкультурного та міжрегіонального суспільного діалогу. Матеріали науково-практичної конференції (22-23 травня 2015 року). – Харків, 2015.– 274с.

Збірку присвячено актуальним проблемам сучасної традиційної культури, які було висвітлено в ході роботи науково-практичної конференції «Традиційна культура в умовах глобалізації: платформа для міжкультурного та міжрегіонального суспільного діалогу», що відбулася в м. Харкові 22-23 травня 2015 року.

У представлених тезах та доповідях окреслено сучасні підходи до міжкультурного та міжрегіонального діалогу з позицій мистецтвознавства, історії, філософії, педагогіки та культури. Виявлено й обгрунтовано шляхи ефективного застосування традиційної культури в сучасному глобалізованому суспільстві. Окрему увагу приділено питанням взаємопроникнення та взаємозбагачення національних культур в історичному вимірі. В конференції взяли участь провідні науковці та досвідчені фахівці з різних регіонів України, а також із Молдови та Росії.

Для широкого кола дослідників, практиків, а також усіх тих, хто цікавиться проблемами національного усвідомлення та самоідентифікації, перспективами розвитку традиційної культури та її ролі в міжкультурному та міжрегіональному суспільному діалозі.

Матеріали друкуються в авторській редакції з незначними коректорськими правками українською та російською мовами.

УДК 008:316.73](043.2)
ББК 71.045я431

Обласний організаційно-методичний центр культури і мистецтва, 2015

Л.Ю. Глазкова,
завідувач сектору 2-го науково-експозиційного
відділу Харківського історичного музею

ЗБЛИЖЕННЯ КУЛЬТУР ПІД ЧАС АТО

Кризові ситуації загострюють всі почуття, особливо націлені на виживання. Розбіжності етнічні, вікові, культурні і навіть релігійні стають не настільки важливими. Полярними стають тільки відчуття добра і зла, життя і смерті. «Пам'ятай: тільки життя має ціну», – казали давні асирійці [9], «Життя-єдине благо», – підтвердив пізніше стоїк Сенека [10]. Ті страждання, що переживає український народ протягом останнього півтора року виявили не лише протиріччя, вади суспільства, але й наскільки згуртованим може виявитися населення багатонаціональної, різноманітної в усіх вимірах України. Прикладів такої згуртованості стає чи не щодня все більше. Сукупність схожих фактів може вже свідчити про нові тенденції в суспільстві.

Благодійність, що охопила всі верстви населення в місті, країні і далеко за її межами свідчить про всесвітню підтримку українського народу в страшні воєнні часи. Так, в березні цього року в Харкові, завдяки соціальним донорам з Німеччини, Польщі та США, була створена благодійна організація «Карітас-Харків». Вона опікується не лише приходами УГКЦ (директор організації о. Сергій Коваль, УГКЦ), але й іншими представниками конфесій, які змушені переселятися в безпечні області країни [2].

Не зважаючи на релігійні розбіжності, «Карітас» надає допомогу, зокрема, і кримським татарам, які обирають для переселення релігійний Львів. Їх не було навіть в офіційних рядках звітності про склад населення області до окупації Криму, максимум 20 кримських татар, а зараз вже понад 2 тисячі разом із тими, хто осів в містечках Львівської області: Трускавцях, Дрогобичах, Великому Любоні, Брюховичах. Львівський координатор волонтерської групи «Крим-SOS», офіційного представництва ВКБ ООН Алім Алієв зазначав про переселенців-татар з Криму, що *«їм перебувати посеред релігійних людей комфортніше, аніж серед атеїстів»* [11]. Толерантність, новаторство стало притаманним галичанам явищем і свідченням цьому є не лише конфесійна терпимість, але й прагнення постійно вдосконалюватись: *«Ми самі повинні стати тими змінами, які хочемо бачити в світі»*, – сказав

колись Махатма Ганді [4]. І досить швидко втілюють ці зміни в життя, наприклад серед 9 новаторських шкіл в Україні 4 знаходяться у Львові, де дітей вчать, перш за все, ефективній комунікації і емоційному інтелекту.

Попри складну і неоднозначну історію взаємовідносин українців із кримськими татарами 400-річної давнини, зараз ці два корінних народа, які живуть поряд на одній землі – єдині, як і Україна єдина, бо вони прагнуть вижити й зберегти свою політичну і національну ідентичність. Вони підтримують одне одного, допомагають розпочати нове життя. Не лише десятки родин зі Львова та інших міст зголосилися прийняти в своїх родинах переселенців, але й численні санаторії, курортні заклади відпочинку. Бізнесмени відновили свій бізнес у нових умовах, зокрема, вперше з'явився у Львові ресторан кримськотатарської кухні, якому вже дали позитивну оцінку місцеві мешканці [3].

Отже, і на міжконфесійному, і на урядовому, і благочинно-побутовому рівні відбувається зближення народів України. Але щодалі більшим виявляється розмежування офіційних структур УПЦ Московського Патріархату від сподівань українського народу [8], з одного боку, та об'єднання УГКЦ, УАПЦ та УПЦ Київського Патріархату в єдиному патріотичному русі з народом і між собою, з іншого боку [5]. Про роль священників під час війни казав Отто фон Бісмарк: *«Війни виграють не генерали, війни виграють шкільні вчителі та парафіяльні священики»* [4]. Не лише постійна духовна підтримка відбувається з боку церков, що об'єднуються відносно і біженців, і бійців АТО, і мирних мешканців Донбасу, але й потужна матеріальна підтримка для них також [6].

Не можна однозначно фіксувати партіотичні настрої на всій території України, або негативні і ворожі настрої до України по всій РФ. Свідченням цьому служать добровольці-росіяни, які воюють на боці АТО, представники культури, мистецтва, і навіть політики РФ. Так, із останніх подій, наприклад, росіяни зібрали гроші – 35 тисяч рублів для ув'язненої української льотчиці, Героя України, народного депутата і бійця добровольчого батальйону «Айдар» Надії Савченко [7]. Для них вона є символом патріотизму своєї країни, незламний дух якої надихає і росіян відстоювати свободи і права громадян, убезпечувати справедливість і припинення війни.

Щодо зближення західної, східної культур України та Криму, які мають хоча і різний історичний шлях, існує достатньо прикладів сучасного і навіть сьогоденного зміцнення взаємовідносин,

підтримки і переконання, що ми – єдиний народ. Так, родина з міста Попасна на Луганщині, під час бойових дій допомагала бійцям батальйону «Донбас», годувала їх, а старша 14-річна донька Діана через соцмережі допомагала одному з бійців, Антону, зорієнтуватися з місцезнаходженням бойовиків. Після битви під Іловайськом, коли боєць перебував у полоні, дівчинка зв'язалася з керівництвом ДНР і пропонувала себе замість бійця, аби його там не били і відпустили. В грудні бійця відпустили і тільки тоді він дізнався, що спілкувався не з дорослою людиною, а з дівчинкою, яку назвав своїм «янголом-охоронцем». Трохи відійшовши від полону, він одразу поїхав до Попасної забрати всю родину до себе додому. Розчулений батько щирою зустріччю в Прикарпатті ще раз пересвідчився в дезінформації, яка поширюється на Донбасі, а дівчинка твердо вирішила стати лікарем, щоб допомагати людям [1]. Ще один приклад. Харківський волонтер Ірина Рассадіна передала в Історичний музей речі бійця АТО, молодшого сержанта резерву Пилипчука Павла Петровича родом з АР Крим Сакського району. Зараз він служить у 1-му штурмовому батальйоні ім. генерала Сергія Кульчицького Національної Гвардії командиром 2-го відділення 1-го взводу 3-ої розвідроти оперативного призначення. Після місячного (у лютому-березні) перебування на Майдані, де стояв на Львівській брамі, одним із перших добровольцем відправився на схід, де воював під Слов'янськом, на горі Карачун (там був свідком загибелі їхнього генерала Кульчицького у збитому гвинтокрилі). Стояв на блокпості в Угледорську і воював у тяжких боях у Дебальцевому. Весь той час, коли він воював на сході, додому не міг приїхати навіть у ротацію чи відпустку. Там почалося жорстоке цькування батьків. Побачитися з мамою Павло зміг лише під Києвом в Броварах, де живе його сестра із сім'єю. Зараз він знову на передовій.

Отже, підсумовуючи, можна зробити висновок, що тільки гуртуючись, об'єднуючи всі можливості, всі зусилля, як всередині країни, так і за її межами, можна подолати ескалацію війни в Донбасі та перейти до мирного відновлення країни.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алла Пасс. Школярка ризикуючи життям допомагала військовим і намагалась витягти бійця з полону [Електронний ресурс]. Режим доступу: [http://tsn.ua/ukrayina/shkolyarka-rizikuyuchi-zhittyam-](http://tsn.ua/ukrayina/shkolyarka-rizikuyuchi-zhittyam)

- dopomagali-viyskovim-i-namagalas-vityagti-biycya-z-polonu-410435.html
2. «Карітас-Харків» офіційно розпочав роботу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://news.ugcc.ua/news/karitasharkiv_ofitsiyno_rozpochav_robotu_73374.html.
 3. Львів приймає татар-біженців з Криму [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://espreso.tv/new/2014/03/03/lviv_pryymaye_tatar_bizhenciv_z_krymu.
 4. Наталія Кузьма. Чого варто вчити дітей [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://life.pravda.com.ua/columns/2015/04/29/193187/>.
 5. Не хочемо силою захоплювати храми, — Філарет. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://24tv.ua/upts_mp/tag971/.
 6. Патріарх Філарет: Українські церкви об'єднуються дуже швидко – так, як переміг Майдан [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://apostrophe.com.ua/article/society/2015-04-12/patrarh-flaret-kreml-rozpalyu-vynu-tak-samo-yak-slamska-derjava/1552>.
 7. Росіяни зібрали для Савченко 35 тисяч рублів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://dt.ua/UKRAINE/rosiyani-zibrali-dlya-savchenko-35-tisyach-rubliv-167072_.html.
 8. Священики Московського патріархату зневажили Героїв АТО [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://24tv.ua/upts_mp/tag971/.
 9. Філософські вислови і фрази [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://petrukiv.te.ua/28-flosofsk-vislovi-frazi.html>.
 10. Філософські вислови і фрази [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://petrukiv.te.ua/page,11,180-mudr-vislovi-frazi-pro-zhittya.html>.
 11. Якнайдалі від Росії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://life.pravda.com.ua/society/2015/03/24/191424/>.
-